

skape gode gründere, mener professor: n virker ikke

uten støtte fra Innovasjon Norge, men nå har de fått innvilget støtte til å få fart i et nytt prosjekt.

mener at generelle ordninger, som kvalitet i utdanningssystemet, et godt skattesystem og støtte til forskning og utvikling har større betydning for mulighetene til å skape nye bedrifter – og at det allerede er rimelig bra i Norge.

– Hvis gründerordningene hadde vært kostnadsfrie, så hadde det vært grei skuring, men det er de ikke. Det er skattepenger vi bruker, og disse gründerne bruker av sin tid og kompetanse, som kunne vært brukt i etablerte bedrifter, sier Møen.

Dette er ikke den første kritikken som rettes mot Innovasjon Norges støtte til gründere.

Klassekampen har nylig skrevet om at etableringsstøtte fra Innovasjon Norge ikke har noe særlig effekt i den forstand at bedrifter som får støtte ikke gjør det noe bedre enn bedrifter som ikke får støtte. Det viste en rapport fra Statistisk sentralbyrå bestilt av Næringsdepartementet. Næringsminister Monica Mæland sa da til Klassekampen

Gjermund Grimsby

Jarle Møen

at hun på grunn av Statistisk sentralbyrås (SSB) funn vil gi mer til innovasjonslån framfor direkte støtte.

– Det framstår ikke som en veldig lur vurdering. Det er veldig vanskelig å identifisere hvilke selskaper som kommer til å lykkes på forhånd, sier Grimsby.

Positive effekter

«Det er krevende å måle effekten av støtten. Beregninger fra SSB viser at innovasjonslån har positive effekter. I en annen undersøkelse anbefaler SSB at mer av støtten gis som lån i stedet for tilskudd», skriver statssekretær i Næringsdepartementet Di-

lek Ayhan (H) i en e-post.

«Vi kunne selvfølgelig konkludert med at det er for vanskelig å stimulere til mer innovasjon og kuttet i alle innovasjonsprogrammene. Det gjør vi ikke. Vi mener at innovasjon er nødvendig dersom vi skal løse de store samfunnsutfordringene og ha en fortsatt god velferd.»

– Det viktigste med innovasjonslån er å avlaste en risiko og å utløse privat kapital. Selskaper som får lån fra oss ville typisk ikke fått lån i banken. Vår vurdering er at innovasjonslånene er en god ordning. Forpliktelsen som ligger i å ta opp et lån, sørger for at det er seriøse bedrifter som søker, sier Pål T. Næss, gründerchef i Innovasjon Norge.

– Mange skattepenger går til spille gjennom denne ordningen?

– Dessverre vil noe penger gå tapt. Det er nedsida av å ta risiko og en konsekvens av at myndighetene vil at det skal satses på gründere.

okonomi@klassekampen.no

SPØR ØKONOMEN

TOK FEIL: Mange økonomer klarte ikke å spå finanskrisa før den slo inn for fullt i 2008. **ILLUSTRASJON:** KNUT LØVÅS

Spådomskunst

Har heterodokse økonomer systematisk suksess med å forutse finanskriser?

Roman Eliassen
KRISER

Mainstream-økonomer har blitt kritisert for å ikke ha forutsett finanskrisa i 2008, og det trekkes frem at enkelte heterodokse (alternative) økonomer traff ganske bra med sine prediksjoner. En leser spør om disse har systematisk suksess med å forutse finanskriser.

Det sies at for hver økonomiske krise har økonomene spådd ti. Folk som påstår at kapitalismen uvegerlig fører til kriser vil før eller siden få rett, uten at det sier så mye. For å si at en spådom er riktig, må vi stille krav til timing og forklaring av årsaker. Blant de heterodokse økonomene som skal ha truffet etter disse kriteriene i 2008, er Wynne Godley, Ann Pettifor, Dean Baker, Steve Keen og Michael Hudson.

Vil de ha rett igjen? Har de noen gang tatt grundig feil? Finanskriser forekommer ikke hyppig, så det er ikke så lett å teste. I 2009 tapte i alle fall Steve Keen et veddemål om at Australias boligmarked ville krasje og måtte gå 235 kilometer ikledd en T-skjorte med påskriften «I was hopelessly wrong». Nå har han spådd resesjon

i Australia neste år. Så får vi se hvordan det går. Jeg tør ikke spå utfallet.

Selv om prediksjoner er viktig, og håpløse prediksjoner kan være tegn på dårlig teori, tror jeg spørsmålet er galt stilt. Økonomi er ikke en gjettelek. Det er umulig å vite nøyaktig når en krise vil inntreffe. Men det er mulig å se faresignalene. Vi kan ikke vite sikkert hva sentralbanken vil finne på, eller hvordan låntakere vil oppføre seg om to år. Men vi kan analysere gjeldsnivået, forstå atferdsmønstre og følge finanssektoren med argusøyne.

Nøkkelen er hvordan man forstår kapitalismens virkemåte. Heterodokse økonomer har vært mye mer opptatt av å forstå og forebygge kriser enn sine kolleger i mainstream. De bærer på et systemkritisk potensial som mangler i mainstream. Før 2008 trodde økonomer flest det var best å overlate finansmarkedene til seg selv og at vi hadde oppnådd makroøkonomisk stabilitet en gang for alle. De lukket øynene mens et monster av en finanssektor vokste frem. Det er urovekkende. Samtidig ser optimistene alltid tåpeligere ut enn pessimistene i etterpåklokskapens lys.

I situasjoner som i 2008 vil enkelte fremstå som sannsigere. Det er verdt å lytte til dem, for noe har de nok skjont. Men orakler er de ikke. Som økonomen John Kenneth Galbraith sa, «no one wise, or unwise, knew or now knows when depressions are due or overdue».

Roman Eliassen, doktorgradstudent ved Anglia Ruskin University, Cambridge

Lurer du på noe om samfunnsøkonomi, så skal våre økonomer gjøre sitt beste for å svare. Send inn ditt spørsmål til okonomi@klassekampen.no

Askil Halse

Katinka Holtmark

Roman Eliassen

Jørgen Juel Andersen

Sara Cools